

vezetesebb eseményeiből és korszakaiból, s minden képet korhű jelmezekben mutatnak be a nyilvánosságnak, mely már előre kíváncsi a gimnáziumi ifjuság produkezióira. Érsesülésünk szerint a műsorba fel vannak véve a következők: A hét vezér. Alakítják: Somogyi M. Rajzei I. Major L. Katona R. Kovács L. VIII. Jerfy G. Varga Gy. VII. o. t. Drámai költemény. Balog Istvántól. Szerepek: Szent István, Kis J. Gyula vezér, Jerfy G. Gellert, Hanzsáros B. Imre, Puntigám R. stb. Bánkban II. felvonása. Előadják: Bánk, Ehn János. Petur, Török Jenő. Biberach, Farkas László. Mihál, Riesz F. Simon, Füves K. 4. Kép a Rákóczy-korból. Széchenyi István felajánlja az alapot az akadémiára; Széchenyi, Lates L. Felsőbüki, Nagy Pál Asztalos J és követek stb. Kép 1848-ból a «Riadó»-val és Kossuth nótákkal. 1867-ben a hét miniszter megkoszorozza a királyt. A program e pontjai közé eső szüneteket hazafias dalok és zenedarabok előadása fűszerezi. E szép műsor sokat ígér s előadását élénk érdeklődéssel várjuk.

Az V. kerületi állami főreáliskola. «Irodalmi iskolája» f. é. márczius 1-én tartotta kilenczedik rendes felolvasású ülését Graber István elnöklése alatt. A jegyzőkönyv hitelesítésénél felmerült megjegyzések elintézése után következett a napirend első tételéül «A jellem» című értekezés, melyet Unger Ferencz VII. o. t. ügyes bírálata és Fekete Oszkár VIII. o. t. szóbeli bírálata után az I. I. elfogadott; a szerző Schauman Miksa VII. o. t. A püpos című novellát, Novák Károly VIII. oszt. tan. bírálta meg, valóban kitünő bírálatát a I. I. iskola megdicséerte, míg a novellát, elfogadta. szerzője Frühzeitig László VIII. o. t. Ezután Frühzeitig László szavalta el szünni nem akaró tapsok között Kiss Józsefnek Szomor Dani ez. költeményét, melyet a I. I. egyhangulag megdicsért. Ezután az elnök az idő előrehaladottsága miatt az ülést bezárta s a még fennmaradt számot a következő ülésre halasztotta.

A Somogyi-féle konzervatórium Beethoven önképzőköre. 1896 márczius 1-én, vasárnap d. e. 11 órakor tartotta tizenkettedik ülését. Első pont Lövinger Róza kisasszony élénken megtapsolt játéka volt, melyet a kör első fokra érdemesített. Ezután Schlesinger Jenő adta elő Arany János «Fiamhoz» ez. költeményét, melyet csekély szavazattöbbséggel jegyzőkönyvi dicséretben részesített. A szavalat után Somogyi Mór tanárelnök játszotta a Burgmüller 16 genre-Andejét., példáját adva a

kisebbszerü dolgok előadásánál is érvényesülő lebilincselő művészetnek. A «Félreértés» ez. humoreszket elvasta fel ezután a titkár. A művet a kör Schlosser Arthur szépen megírott bírálata alapján érdemkönyvébe fogadta el. Szerzője: Lescheditszky Kálmán. Utolsó pont Bauer Zelma kisasszony játéka volt, mely szintén tetszésben részesült.

A dévai áll. főreáliskola «Salamon önképzőköre» febr. 29-én rendes gyűlést tartott a következő műsorra: Bíró Márton. Irta Jakab Ödön. Szavalta Tolnay Lajos 7. o. t. (egyszerü.) Kölesey életéről és balladairól. Felolvasa Eperjesi István 7. o. t. (egyszerü.) Az erdei lak. Petőfitől. Szavalta Buócz Imre 7. o. t. (egyszerü.) Bajza «Apotheozisa»-a Elemezte Tolnay L. 7. o. t. (dicséretes.) Stella Maris. Váraditól. Szavalta Pakots József 8. o. t. (dicséretes.) A debreczeni kör. Ismertette Téglás Béla 7. o. t. (jó.) Balogh Judith. Váraditól. Szavalta Herpel A. 7. o. t. (egyszerü.) A király és a költő. Irta Ábrányi Emil Szavalta Gerey Lajos 8. o. t. (jó.)

Szerkesztői telefon.

Schächter A. Győr. A talányokat átadjuk a rovatvezetőnek. **Kíváncsi.** A középiskolai r. tanár fizetése 1200 frt s megfelelő lakásbér. A tanárból igazgató, főigazgató, egyetemi tanár, képviselő, sőt miniszter is lehet, mint Böttvös Loránd, Szilágyi Dezső, Wlassich Gyula miniszterek példája mutatja. Azért ha hivatást érez a tanári pályára, csak lépjen arra, mire maga tanár lesz, jobb fizetésük lesz a tanároknak, épen mostanában ígérte a képviselőházban a kultuszminiszter. **Tóth D.** Szeged. Az iczike-piczike kis kisasszony meséje nem gimnázistának, hanem ovodás gyerekeknek való. Ha olyan nagyon szeret meséket olvasni, vétesse meg az édes anyjával Benedek Elek «Magyar Mese» és monda világ» ez. gyűjteményét. Eddig már 3 kötet jelent meg belőle. **Sziron-tai.** Bpest. A «Kosmos» nem egy ember, hanem egy nagy nyomda- és hírlapkiadó részvénytársulat. Az igazgatója Bloch Manó ur. **Kereszty J.** Ne higgye, hogy mi nem tudjuk. — csak nem szólunk, mert mi nem segíthetünk a bajon ugyse. Ha teljesen tőlünk függne, máskep volna. **Kún S.** A tanulók millenáris utazására vonatkozólag a Tanáregyesülethez fordult a miniszter, az egyesület már felelt is a leiratra s így nemsokára megfogja tudni hvgy ki rendezi az utazást. Annyit már most mondhatunk, hogy egy tanulónak 15 fitra lesz szüksége. **Gyanús.** Hiába okoskodik, nem használ. Nyugodjon bele a megváltozhatatlanba, a tanár ur tudja, mit csinál. **F. János Vác.** Az igazgató nem «parancsol» a tanárnak, annak még a miniszter sem parancsol, mert a tanár a saját osztályában amaga órájában korlátlan ur s az igazgató sem azt nem parancsolhatja meg neki, hogy valakit megbuktasson, sem rá nem parancsolhat, hogy azt, a ki megérdemli, ne buktassa meg. A tanár a saját lelkiismerete szerint jár el. **Kiss Elemér.** Akár hiszi akár nem hiszi, pedig úgy van. **Több kérdésre a jövő számban.**

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre ... 4 frt.
Fél évre ... 2 frt.
Negyed évre ... 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiunai tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Soroksári-utca 31.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek és jutányosan számíttatnak

Márczius 15.

Képzelmem régi, szép időkhöz száll ma,
Dicső világ! rólad emlékezem.
Buzgó hálám szavát hazám virága:
Hős ifjuság! te néked szentelem.
Óh dalnok áldva légy haló porodban
Ki a honért ontottad véredet,
S te agg, kinek nevére szívünk dobban:
Oh zengd soká még búcsú éneked.

Feltűnsz előttem pirban égő arcczal
Szabad hazáért küzdő dalnokunk,
A mint eldörgöd lelkes indulattal
Eskü szavunk, szabadság szózatunk.
S feltűnsz előttem másik nagy vezér te!
Áhítva mondom: mit kíván a hon!
Lánczát megunt nemzet szabad Igéje,
Jogos, szent törvény zeng fel ajkadon.

Mint fölkelő nap biboros sugára:
Oly tiszta vagy szabadság hajnala.
Fényedre nem borulhat foltnak árnya,
Kiomló vér hozzád nem tapada.
Szűz lelkesültség vivoti tégedet ki!
Gyújtott a láng, hevült ezer kebel,
És van-e bator?... oh nincs senki, ... senki,
Ki lelkesült árral daczolni mer.

A legnagyobb kincs földön a szabadság!
Ember, nemzet, világ ezért eped,
S mi csak azt tudtuk, mily nehéz a rabság,
Szabadság! szint' feleltük már neved.

Csak álmunkban epedtünk már utánad,
Oly el nem érhető valál nekünk,
S mit nem tudott kivívni annyi század:
E nagy napon valóra ébredünk.

Kik egy családból, egy vérből eredtünk,
Egygyé lettünk. Tavasz szép Idusán
Tevérségben forra össze keblünk
Oly sok testvérharc, vak viszály után.
Egyenlőséget adtunk millióknak,
Hogy mint egyenlők küzdjünk a jogér',
S ha visszavítottuk ős-jogát a honnak,
Közös legyen a hősi pályabér!

Ha fájt szívünk s ha lelkesíteni vágytunk,
Nem szólhatánk... oh mert nem volt szabad,
A bút szívünk mélyébe kelle zárunk,
Törött szárnyon zsibbadt a gondolat.
Nemcsak ujjá teremtők hát hazánkat:
Feloldánk láncból a szellemet,
Az Ige, eszme messze, szerte szállhat,
Bejárhat rónát, völgyet és hegyet!

Félszázad tünt le néma semmisségbe,
Hogy áldva áldunk fényes hajnalunk!
Szent vagy nekünk, de mintha most... ez évbe
Legbuzgóbb lenne hála szózatunk.
— Egy e z r e d é v viharzott el felettünk,
S erőnk nem tört meg annyi párttusán,
Oh illő hát, hogy szívből ünnepeljünk
Az ezredik tavasznak Idusán!

Kún Béla.

MIAMIS KIRÁLY.

Irta: WALDEN EDMUND.

— Hát te azt hiszed, hogy a tollak miatt engem is indiánnak fognak nézni.

Ez bizony könnyen megeshetik most, szürkület idején és talán előnnyel is jár. Köszönöm Nikunthas.

Beletették a kanoeba a furcsa, rögtönzött vitorlát és gyorsan eveztek tova a part mentében egész a csatorna északi részéhez, melyet csakhamar elértek. Itt mindketten abbahagyták az evezést. John feláilitotta itt az árbozót, kibontotta a vitorlát, melybe csakhamar belekapaszkodott a szél és erősen hajtotta tova a könnyű kanoet.

— Ezt már értem, — mondá John mosolyogva, az indián is megbámulta a kis csónak sebességét.

— Zajt sem csapunk mégis gyorsan haladunk, Nikunthas. — Az indián igenlőleg intett fejével.

John jól megjegyezte magának a szigeteket, csatornákat, melyeken át a kérdéses szigethez juthatott úgy, hogy egy óra múlva odaértek, a hol előző este időztek.

Az indiánnal együtt a legnagyobb óvatossággal vizsgálták meg a partot, azonban semmit nem vettek észre, a mi nyugtalaníthatna volna őket.

Egész a part mellett haladt a kis csónak úgy, hogy a homályban alig lehetett megkülönböztetni attól.

John a tegnap esti kis öbölbe terelte el járművét. Itt kikötöttek, magukhoz vették fegyverüket és felmentek a meredek partra.

Először is a titkos kikötőt nézték meg; néhány csónak volt, de a hatevezős hiányzott, miből John azt következtette, hogy a fickók künn járnak valahol.

John azután Nikunthással együtt az erdőbe ment. Kevésre rá hangokat s közeledő lépéseket hallottak.

A két fiatal ember megállott s leguggolt. Az ágazaton át két férfit pillantottak meg, akik a kikötő felé mentek.

Egész a közelükben ment el a két idegen. John az egyikben a tegnap látott vezérre, a banda fejére ismert, míg a másik szerinte azon férfi volt, a ki tegnap hajtott el mellettük, a kin hosszú köpönyeg és háromszögletű kalap volt. Hangja is teljesen azonos volt a tegnap hallottal.

Nem egész tisztán, de elég érthetően hallatszott oda a két férfi beszélgetése.

— Nem értem az ön magaviseletét, Hollins, ebben az ügyben. Kikötöttük, hogy Walthamot eltesszük láb alól és ime még ma is életben van. Hát mért nem cselekszik ön úgy, a miként megállapodtunk.

— Megvallom, Sir Edmund, sajnálom a szegény ifjút, azért nem tudok úgy elbánni vele, mint a többiekkel.

— Ön sajnálja? — kérdé gunyos nevetéssel Sir Edmund, — James Hollins sajnálja? Én röviden akarok végezni ez ügyben — folytatá, — nincs időm hosszas tárgyalásokra. Rögtön ötszáz font sterling üti a markát, Hollins, ha nyoma veszik Walthamnak.

— Sir Edmund, lelkiismeretem ellen cselekszem.

— Ostoba! — válaszolá Sir Edmund kemény hangon.

— No hadd lássam azokat az áldott bankókat. Talán az majd ad bátorságot.

— Nem vagyok bolond, hogy ötszáz font sterlinggel megrakodtan jöjtek ide. Mihelyt biztos halála hírére hallom, ügynöködnök kifizetem Stachet Harbourban a kívánt összeget.

— Nem megyek bele ebbe.

— Remélem, nem felejtetted el Hollins, hogy árthatok is neked.

— Ne beszéljen velem ily hangon Sir Edmund, mondá Hollins nevetve, — mert nagyon könnyen a halakkal hálhat már az éjjel. Tudom, hogy kérése teljesítése után ránk fogja uszítani a vörösbőrűeket, csak hogy megszabaduljon, a kényelmetlen tanuktól. De én kívülem talán találkozhatnék még néhány kék kabátossal Montrealból, — folytatá Hollins gunyos nevetéssel.

— Hát mozognak a francziák?

— Néha-néha még ide a szigetek közé is bedugják orrukat. Tudom, szeretné Sir Edmund, ha lemészárolnának engem; mi?

— Ostobaság. Mit nyernék én ezzel? Azt hiszem, még többször igénybe fogom venni szolgálatodat.

— Tehát rövidre fogom a dolgot: ezer font sterling s Waltham eltűnik a föld színéről.

— De most nincs ennyi nálam. Mondok valamit, Hollins. Ötszáz fontot most adnék a másik ötszázról kötelezvényt állítok ki; ezt a birtok átvételekor fogom megadni. De amíg az örökös el nem tünteted, egy árva krajczárt sem kapsz.

Némi habozás után így szólt Hollins. — Mindenek előtt fizesse meg az ötszáz fontomat, szükségem van a pénzre, mert a Duke of Richmond eltűnése óta szörnyű gyengén ment az üzletünk. Mihelyt lefizeti ezt az összeget és a hátralevőről pedig kötelezvényt állít ki, kivégezzük az örökösöt.

Csak nem fog gyalázatosan bánni barátjával — különben is van itt néhány levele, a melyek nem a legjobb hatással lennének a bíróra. — Átkozott dolog! — mormogá sir Edmund és hangosan folytató, — tehát jó, megkapod az ötszáz fontot, s azután?

— A többit bizza csak rám.

— Jó. Nekem el kell mennem, már bees-teledik.

— Maradjon itt az éjszakára.

— Nem Ragglanak van kinn a tavon shantije, ott fogom, az éjjet tölteni.

Azután fütentett egyet és a matróz, a ki tegnap este is hozta, oda szaladt az erdőből.

Ura intésére csónakára szállt. Sir Edmund jó éjt kívánt Hollinsnak és szintén a csónakba ült.

Hollins még néhány pillanatig megállott a parton, majd elindult s így szólt magához. — Nem vagyok számár, hogy a kezest eltegyem láb alól, hisz ezzel lord Sommersetet nem egyszer fogom megszorítani. Jól fogok én Waltham Richardra vigyázni. Elkészülhetsz arra lordom, hogy sok fontodba kerül még.

Ezen szavakkal eltűnt a fák között.

John szinte elkábult attól, a mit itt hallott. Ifju, romlatlan lelkének fogalma sem volt arról, hogy így is beszélhetnek az emberek, meglepte őt, hogy egész üzletszerűen, megfontolt higadtsággal törtek felebarátjukra.

Megborzadt a hallottaktól. Hollins utolsó szavai némileg megnyugtatták őt a fogoly sorsáról, mindazáltal csak lassankint nyerte vissza teljesen nyugalmát.

Féltreve az iszonyt, a mit benne a két férfi párbeszéde keltett, a teendőkre gondolt. Ifju lélek volt, ép testtel, egészséges lélekkel felémelkedett helyéről, intett kísérőjének és a rablók tanyája felé tartottak, hogy a környékét kikémlelhessék.

Az erős palánkkal bekerített házikóban csend honolt, csak a deszkák résein kiható fény jelezte, hogy laknak benne.

Nagy óvatossággal körül járták a házat. A ház hátulsó részén egy kivilágított ablakot vettek észre, mely magasabban feküdt a palánknál.

Erős vasrács volt rajta.

Némán nézte a két ifju a bokrok közül a kivilágított ablaktáblákat.

Már arra gondolt John, hogy tán a fogoly szobáján van ez az ablak. De hogyan lehetne hozzá férni? Hollins és a falábu itt voltak és biztosan nem aludtak még.

A magas palánkra bajos lett volna felmászni, különben is a legkisebb zaj magára vonná a banditák figyelmét akik bizonyára nem késnének a lövéssel.

Amíg John azon tépelődött, miként vetethetné magát észre a fogolylyal, egyszerre csak érintette őt az indián ujjával.

John feltekintett az ablakra, melyre az indián figyelmeztette. Egész tisztán látta ott az ifju fejét melyet hosszú fűrtök koszoruztak, odátámasztotta fejét az ablakhoz.

Ő és az indián islövésre készen állottak. Most a ház aljából erős basz hangokat hallottak, egy matrónótát dalolt valaki, inkább kiabálás volt mint ének.

Bátran lépett elő John s két kezével is intett az ablaknál levő ifjunak. Ez azonban vagy igen elmerült gondolataiban, vagy a sötétségtől nem vette észre Johnt és egy mozdulattal sem jelezte, hogy meglátta John és kísérőjét.

John most négy kézláb közeledett a ház felé, utközben a levágott fatörzsek szolgáltak védelmül. A palánktól tíz lépésnyire megállott, felkelt és ismét intett az ifjunak.

Most észrevette őt a fogoly.

A ház aljából mégegyszer hallotta John a matrónótát.

Az ablak felnyitott és visszafojtott hangon így szólt hozzá a fogoly. — Kivagy te?

— Barátod vagyok. — suttogá John.

— O, hála Isten, tán segílyt hoztál nekem?

— Ha segíthetek rajtad, szívesen megteszem.

— Tudod ki vagyok?

— Igen, Waltham Richard.

— Jól van, jól van.

— Nem jöhetnél le?

— Akkor eljövünk érted, holnap vagy holnap után éjjel.

— De hozzatok magatokkal létrát s ráspolyt.

— Igen meglesz.

Gyorsan, sietve beszéltek mert tartottak tőle, hogy rajtakapják őket,

— Bármiként végződjek is a dolog, ismeretlen barátom, add tudtul Sommerset Moracc lordnak, hol találtál te reám.

— Meglesz.

(Folytatás következik.)

KOSSUTH LAJOS.

(Emlékezés márczius 15-re.)

Mindazon dolgok között, melyek költői ihletet képesek kelteni lelkünkben, legszebb, legbüvölőbb, hatásában legmegindítóbb a mult idők költészete. Különösen nagy és dicső, de egytuttal fájdalmasan szomorú jelenség a mult idő poézisa egy satnya, romlásnak indult korszakban.

A mint visszatekintünk a mult költészetétől, ihletve az 1848-iki dicső napokon, a vér- és lángtengerből egy alakot látunk kiemelkedni, hitében legyőzhetlent, akaraterében törhetlent, nagyot és dicsőt, a kihez hasonlót sohasem szülnék a századok. Ez a legendás hős Kossuth Lajos.

E név varázsa alól nem vonhatom ki magam. Vérem pezseg s lelkem előtt lázas álomlátások keringenek. Hallom a csaták zaját, egy szabadságért küzdő nép diadal-kiáltását, az ágyudörgést, pusztitást s a haldoklók végső sóhaját. Nem éltem abban a korban és mégis látom a hőszok glóriáját s látom azt a férfit, kinek szavára lerázta rablánczait a nemzet s ki annak a nagy nemzeti tragédiának szerzője s legelső hőse volt.

Az ő neve és lelke lebeg még abban a levegőben is, mely bennünket akár a szántóföldön az Isten szabad ege alatt, akár a dolgozó szoba és tanulóterem négy fala között, akár a palotában, akár a szalmaviskó födele alatt körülvesz, mivel ez a levegő a szabadság levegője s a mi éltető elem van benne, annak legjavát az ő hatalmas, teremtő szellemének köszönhetjük.

Ő is a Megváltók Nazareth-jéből jött; a köznapi milliók tengeréből, elhagyatott országból, félreeső vidékről, egyszerű házból. És jött azért, hogy kiforgassa sarkából a már elavult, terheiben nehéz ó-világot s leszakgassa nemzetét testéről a lenyűgöző bilincseket.

A negyvenes évek titáni küzdelmeinek képe tűnik elénk a verőfényes márcziusi nap szabadságtól terhes legéből. Ennek a ragyogó tünneménynek képei szállanak el lelkünk előtt. Ennek az óriási küzdelemnek, a melynek ő volt a vezére, legnagyobbja, de nem egyedüli hőse; ő, a ki össze tudta gyűjteni milliók szívének hangos dobogását, hogy ezt a tenger sok vágyat egy ténynyé olvaszssa össze s mértföldmutatót tegyen a terhes mult és egy boldogabb, sokaktól óhajtott jövő közé.

És Kossuth Lajos ezt a mértföldmutatót elhelyezte; ebben áll az ő történelmi érdeme! Mert egyesíteni tudta önmagában a magyar

nemzeti jellem összes nemesebb vonásait, jól lehet némi árnyoldallal és egy, a nagy átalakulásra megérett korszakban a szabadságharcnak már érett gyümölcsét fel tudta fakasztani szavának és tollának erejével s e küzdelembe annyira bele tudta lehellni a saját főséges szellemét, hogy a szabadságharc méltó tanubizonyosságot tett minden idők s népek előtt ama történelmi tényről, hogy a magyar nemzet életre hivatott s képesítve van nagy feladatok megoldására.

Kossuth Lajos a saját személyében öntudatra ébredt nemzeti karaktert belehelte, belevitte a szabadságharcba, a hőszok e főséges küzdelmébe és így kölcsönösen erőt merítettek egymásból; ő a nemzetől, a nemzet tőle.

Kossuth ebben a főséges harcban, a szabadság küzdelmében hozzácsatolta az ujjászületett Európához a mi magyar nemzetünket szabadságban, műveltségben.

Magyarország Kossuth lánglelke nélkül talán örökre romokba temetkezhetett volna... Meltán hozzáfűzhetjük nevét a honalapító Árpádhoz és szent Istvánéhoz.

A történelem és irodalom tanúsága szerint az igazi nagyság sohasem kerüli el sötét végétét; négyezer év óta félti az emberiség, de szabadulni nem tud tőle. És a sötét végétete a nagy embereknek: tragikumok.

Kossuth évszázadot átölölő pályafutásának legragyogóbb tüneménye az 1848—49. évi szabadságharc.

A görög mythosz szerint Prometheusz szikrát ragadott el orozva az égről, hogy embert alkosson vele az istenek módjára. De a nagy-ratörő ember jutalma az lön, hogy egy kemény sziklához lánczolták, a hol mindennap megtépte szive tájékát egy saskeselyű.

De a nagy erő győzött fölöttünk. Szenvedtünk, de magyarok maradtunk. Kossuth Lajos Prometheusz sorsában osztozott. A száműzetés, a megtépett hit és a vívódó reménytelen-ség sötét szibljájához maradt lelánczolja élete második felében ez magyar Prometheusz. Bűnhődött, mert a szabadság égi szikráját hintette el az epedő szívek közé. A honvágy, a lemondás éles körmű keselyűje tépte föl szívét neki is, hogy még a száműzetés is keserű legyen neki.

Ez az ő óriási tragikuma.

De most, midőn a kerepesi-uti temető felé tekintünk, hallgasson el lelkünkben a politikai

okoskodásnak, a hideg mérlegelésnek szózata. Szívünk szeretetével, lelkünk legbensőbb melegével forduljunk az ő sirja felé, a mint ő is szívének lángoló szeretetével fordult felénk mindhalálig. Ne keressünk számitó politikust benne, ne tekintsük őt másnak, mint a mi valóban: egy nagy férfunak, a ki megdicsőítette nemzetét s a kit megdicsőített nemzete.

Még látjuk 1848-iki július 11-nek képviselőit égre emelt kezekkel, kigyult arcokkal kiáltani: Megadjuk, a mit kérsz, a haza, a nem-

zet nevében! És halljuk az ő ajkáról az igét: Leborulok a nemzet nagysága előtt!

S látjuk a másik képet is: nyolcz millió magyart sirni, az egész művelt világot megilletődve állni koporsója fölött. Életének ama dicsőséges napja és a főséges gyász, mely sirba tételét kísérte, minden okoskodásnál fényesebben és meggyőzőbben mutatják, ki volt Kossuth Lajos? Ő benne megtestült a nemzeti szellem. Megfeledkeznünk róla sohasem szabad, mert akkor önmagunkról feledkeznünk meg!

S. A.

Árpád alakja a magyar költészetben.

(Értekezés.)

Midőn tárgyam kidolgozásához fogtam, a legkülönösebb érzések raja árasztotta el lelkemet. Mintha egy csodás álom vonult volna el szemem előtt, melyben fenyegetően lebegnek a multnak rémes, sötét árnyai, kísértetiesé teszik azt, majd hirtelen, mintha egy fényes alak vált volna ki közülök, Árpád, a honalapító alakja. Mert csak álomban jelenhet meg az, a kinek alakját, a mult sötét fátyola elfödte, eltemette...

A sors kegyetlen volt hozzánk!

Annak a férfunak, ki a Duna — Tisza közén népe számára hont alapított, ki küzdve, remélve, csak arra törte magát, hogy népe fennmaradását biztosítsa, csak a nevé hagyta meg a sors szeszélye. Alakja jelleme, a vasakarát, melylyel szent ezéjját keresztülvitte, eltűnt a vések gyorsan forgó áradatában. Csak eredményeiben ismerhetjük meg a tettet, mely nagy és dicső volt, sőt a legnagyobb egy nemzet életében.

A harcok a honfoglalás idejében, melyek kétségkívül a legélénkebb fényt, megvilágítást vetnek a honalapító alakjára, pusztán mese-szerű történetekben maradtak fenn, melyeket a keresztény középkor ellentétben a pogány honfoglaló magyarokkal saját izléséhez alkalmazott s így eredeti formájukból csaknem teljesen kivetkőztetett. Az izlés, ugy látszik átértette a honfoglalás tényének nagyszerűségét s ezen eszményeket fűszerezik esodaszerű jelenésekkel, mellözve az emberit, az érdemet, s így mint embert, magát a honalapítót is.

Igy alakja lassan egészen elveszett, elmosódott s nem maradt az egész nagy emberből semmi, mint a név s az iránta növekvő tisztet és hálaérzet.

Hogy a keresztény középkor tényleg átértette

a honalapítás tényének nagyszerűségét, csak egy bizonyíték, csak egy vers, egy rideg adathalmaz maradt fenn, a nélkül, hogy Árpád alakjára egy kis megvilágítást vetne. Itt csak következtetnünk lehet, s mivel pusztán tényeket, körülményeket nem ismerünk, következtéseink hibásak is lehetnek.

Az első legegyszerűsebb következtetés az, hogy — a vers keletkezési idejét tudva — kellett lenni egy forrásnak, a honnan az illető szerző adatait összegyűjtötte.

Mert az az idő távol esvén a honalapítás megtörténtétől, emberemlékezet oda nem fért. Pusztán a nép, a hálás nép emlékezetében lebeghetett csak a honalapító alakja, a maga nagyszerűségében.

Ez a forrás fejlődő naiv eposzunk volt!

Ez az egy vethetne fényt a honalapító alakjára; de, mint mondtam, a sors kegyetlen volt hozzánk, ez is elveszett, erre is ráborult a feledés fátyola, mit fölemelni többé nem lehet.

Hogy miért veszett el, nem a hálaérzet teljes megszűnése, nem a honfi erények végső elapadása okozta ezt, hanem pusztán egy kényszer, mely a jövőre való tekintettel eltöltötte azt.

A nép ragaszkodott hagyományaihoz, ragaszkodott vallásához s kétségkívül az azokat dicsőítő dalaihoz is. De ezek mind idejüket mult dolgok voltak; a honfoglaló személyét szorosán körülvevők s ezek megszűntével, eltűntével, eltűnt a honfoglaló alakja is.

A «Pannónia megvételéről szóló ének» az, mely elsöben szól valamit Árpádról, de főleg a honfoglalásról. Elmondja a vers, hogy Árpád mikép vette el Zalától földét csellel és harczzal s fűszerezi adatait rossz szójátékokkal. Meglátszik rajta a középkori felfogás, mely

nálunk volt talán a legtudakosabb, s csak itt-ott maradtak fenn benne a nép ajkán fogant sorok. (Arany.) Az egész nagyon is meszeszerű s egy valódi vonását sem leljük meg benne a honalapító alakjának. Nincs egy dicsőítő, kiemelő szó sem benne Árpádról s így jellemét csak következtetésektől állíthatjuk össze.

Mi valami hatalmas, felistenszerű alakot vélünk Árpádban, kihez e szó nem férhet: *emberi*. S ime, az a vers, mely legjobban megközelíti Árpád korát, csak egy *embert* mutat nekünk, ki minden emberi jó és rossz tulajdonnal fel van ruházva.

A szerző úgy szeretné föltüntetni, hogy ravasz s inkább eselt vet mint harczot; de következtessünk, fordítsunk egyet a dolgon; nem a vér kiméléseért, hanem hogy törvényes alapot biztosítson uralmának. Erre a következtetésre szolgáló alkalmat maga a középkori izlés sem tudta elrontani, mert látszik, hogy Árpád alakjának nagyságát nem bírta felfogni. Ez az első darab tehát, mint látjuk, nem igen sok jót ad a honalapító személyének, mert a ki feldolgozta, az Árpádot csak pogánynak tekinthette s ezzel minden erényét, kimagasló hősiségét sutba vetette.

Ily eszközökkel világos, hogy a nép elfeledte dalait s szégyenkezve gondolt pogány őseire. S lassanként ez az irány következett az irodalom terére is.

A krónikások lenézték a balga hegedősöket, kik négy emeletes dalaikkal nem akarnak felhagyni. S az irodalom, mely mindig, minden időben megadta az irányát az emberi gondolkodásnak, ezuttal sem késett hatásával; s mire a mohácsi-vész eljött, akkorra már, a végveszély percében, senki sem tudott egy dalt sem, egy vigasztalót, mely a sujtoló vészben enyhét adott volna a kesergő szívnek.

Egy dal sem létezett a multból, mely még új tette gyujthatta volna a tespedő magyart; nem állott az emlékezet pislogó mécese előtt egy alak sem, mely vezetni, fellobbantani tudta volna azt.

Az emlékeztől végkép kihalt a honalapító alakja s egyuttal a hálaérzet, mig elfoglalta helyét a kitörő szemrehányás: «Miért adta nekünk ezt a földet?» «Miért vezetett minket ide?»

S így a hagyományok elvetésével eltűnt a remény a jövőbe is. Végkép elhallgatott minden, a honalapító nagy alakja visszasüllyedt a mult ködébe, mit megoszlatni hatalma senki-

nek sincs. Hiába lobban fel néha-néha a vitézség dicső honfrierénye, hiába mozdul meg néha-néha a nagy tetszhalott, a honalapító alakja nem tér vissza hozzá vezetni; a hálaérzet nem készíti új erőre a sziveket, hogy a kétségbeesés végső reményével tegye szabaddá azt a földet, azt a hantot, a hol a honalapító tettei nyugosznak. Csak egy űr marad az emlékezet helyén, mit lassan-lassan betölt a bukáiban való megnyugvás s a fájó szemrehányás. De ime, a jelen század elején, midőn a nemzet már végsőt lélekezett, s mint midőn a nagy beteg szive végsőt dobban, felkelni, felujlani egy szikrányi remény sem vala, akkor jó újra a hajnal biboros köntösében egy alak vezetni, új tette gyujtani. S eljött újra a mult sűrű ködéből kiválva megtisztulva, menten minden salaktól; a mi volt benne s a mit ráfogtak, az mind erénynyé változott. Nem nézhetette, hogy a nép, mely az ő vezérlete alatt jött ide, gyáván, nyomorultan, önbünei következtében veszzen el. Eljött buzdítani az ezredév utolsó századának hajnalán. Kezdetben, a midőn a ködszerű kép nem vált egészen láthatóvá az elgyöngült szemek előtt, melyek nem bírtak a jövőbe tekinteni s a multba visszatekinteni félték, látva ott a megvetést s szemrehányást, alig volt, ki észrevette volna. De ő közelgett s végre láthatóvá lön. Buzgón susogott a szellemajk: parancsolt sugalmazott nem hallhatón. A közvélemény felámadt, a mint Árpád alakja közéje lépett, az ország szive hevesebben vert s a visszatérő élet bágyatag jelei mutatkoztak rajta. A szivekben felgyult a szent láng, a hálaérzet lángja volt ez. Látták a régen mult világot, mely a jelenbe nyul' s látták, mint vonul el az enyészet fergetegje, az erős áradattól üzelve.

A megifjuló nemzet erős érzettel a szívében halát rebegett az alaknak, a honalapító alakjának. A nemzet újra élt!

De mi okozta ezt? De mi hozta oly közelbe a honalapító alakját? Mi tudta vissza idézni a mult századok dicső képét? . . .

Az irodalom! a költészet!

Az a férfiu, kinek szemvilága keresztül hatolt a mult sűrű fátyolán, ki elsőben vette észre, hogy onnan egy alak felénk közelg: Vörösmarty Mihály volt; s a hatás közvetlen okozója: a «Zalán futása.»

Itt van a legnagyobb s legszebb hely biztosítva a honalapító immár el nem vesztett alakjának.

(Folytatása következik.)

Sajátságos órák.

Midőn az ember a polgáriasság útján némileg előre haladt, mindenesetre szükségét érezte az idő mérésnek. A legrégebb időmérés természetesen a csillagok járására támaszkodott; az időmérésnek a módja, mely minden időben a legjobbnak bizonyult, ma már elvesztette gyakorlati értékét és, csak a tudomány terére szorítkozik, nem úgy mint régente. A csillagászati időszámításon kívül az ember más, mesterséges időmérésre is rászorult, a melynek feltalálói kétségtelenül az egyiptomiak. Nekik köszönhetette az emberiség a nap- és vízórákat, ők osztották fel a napot is 12, illetőleg 24 órára. A homok-óra is az egyptomiaktól vette eredetét, a melynek feltalálására kitűnő anyagot szolgáltatott a végtelen puszták homokja. Az egész ó-világban és a középkor első felében ily kezdetleges, — vagy a mai viszonyokhoz képest — ily hiányos volt az időmérés. Végül a 10-ik században felhasználták az emberek e célra a nehézkes törvényét: e korban már készítenek olyan szerkezetet, a melyeket a rájuk akasztott súlyok hoznak mozgásba. Hogy ki volt ennek feltalálója, nem tudhatni, de valószínű szerzetes. E feltalálás szoros összefüggésben van a malomkerekek alkalmazásával, a mely körülbelül a 8-ik századból való. A mint ugyanis nagy hőség idején, víz hiányában megállottak a kolostori malmok, ember erővel kellett pótolnia a víz hatását. E végből több helyen átluggatták a malom kerék agyát, a lyukakba gerendákat tettek és az ezek végeire erősített kötelek segítségével hozták mozgásba a kerekeket, a mi annál könnyebben ment, minél hosszabbak voltak a gerendák. Ebből kiindulva könnyen rájuthattak arra, hogy hasonló szerkezetet a melyet súlyok hoznak mozgásba, időmérésre is fel lehetne használni, a mi minden esetre tökéletesebb és pontosabb volna az eddigi nap- viz- és fővény óráknál. A feltalálónak bizonyára sok baja lehetett a gépezet helyes megindításával, és feltehetjük, hogy e tekintetben mögötte állott az eddigi szerkezeteknek. Francia források szerint az első toronyórát 1370-ben állították fel Párisban V. Károly király alatt. Nem sokára rá a vincennesi váron is alkalmaztak ilyen óraművet. Ez órákról részletes közelebbi adataink nincsenek ugyan, de mindamellett tudjuk, hogy sok javítani és tökéletesíteni való lehetett rajtuk, hisz hiányzott náluk két főtenyező: az inga és a kerékközlő. Az előbbit Galilei használta fel először időmérésre 1632-ben, az inga óra feltalá-

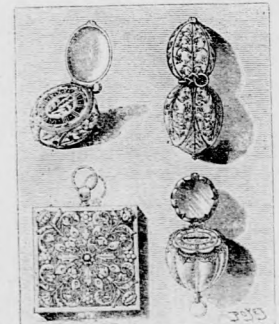
lója a holland Huygeus, ki 1655-ben mutatta be találmányát. A kerékközlő feltalálása csak 1680-ból való és ebből kifolyólag nem lehetett valami megbízható a nürnbergi Helle Péter által 1510-ben feltalált zsebóra.

A zsebóra csakhamar elterjedt, az itt leirt zseborák legnagyobb része a 16-ik századból származik. E téren rövid idő alatt nagy ügyességet fejtettek ki már a 16-ik század vége felé művészi kivitelű órákat készítenek; persze csak valódi mesterek, valódi művészek foglalkoztak ezzel és így könnyen érthető, hogy ez órák ára óriási nagy volt. Közönséges ember ekkor még nem hordhatott zseborát, ez csak később lett általánossá.

Az első képen egy szelencze alakú óra látható, a mely a 16-ik századból való. Tokja aranyozott réz és arabeskokkal van díszítve. Az óra fedele érczből való, a számok helyein nyílások vannak, a melyeken keresztül a számok és a mutató végei láthatók. A jobboldalon látható szerkezet vasból és aczélból áll. A rugó hatásának ellensúlyozására egy második rugó szolgál, amely egy excentrikus fogaskerékkel áll összeköttetésben. Óra billegetőül egy mindkét végén koronggal ellátott kis vas pálcát látunk.

Az eddigi órák alakja normalisnak mondható, de másképp áll a dolog a következőknél. Ezen órák alakjában már ráakadunk azon phantasztikus irányra, a mely a középkor végén és az ujkor elején a művészetek minden ágában, tapasztalható. Emez irány nemcsak az alakban hanem az anyagban és a díszítésben is kifejezésre jut.

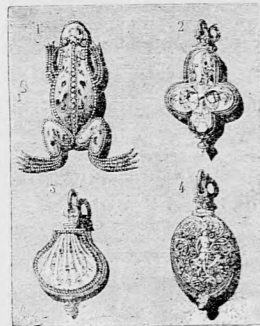
Második képünk 3 órát ábrázol: legfeljebb egy nürnbergi toronyhoz hasonló órát látunk, az egyik ábrán mellső, a másodikon hátsó lapja látszik. A tokon levő művészi kivitelű zöld és biborszínű arabeskok sokat mutatnak a fehér alapzaton. Ez óra-

szerkezet abban is különbözik az előbbtől, hogy már két mutatója van és a billegető kör alakú mozgást végez, így tehát az órákésztés terén 1560 körül, — mert e korból való az óra, — jelentékeny haladás mutatkozik.

Az ábra alsó felén egy négyszög alakú óra van, a mely különösen finom és minden tekintetben kifogástalan arabeskeivel okoz méltó feltűnést. A művész is valószínűleg azért választotta ez alakot, mert ezen jobban érvényesülhetnek remek díszítései, a melyek mind aranyból valók. Ez óra 1637-ben készült.

A harmadik óra máskéjhez hasonlít. Tokja két borostyán-darabból áll, a melyeket arany-sodronyból való váz tart össze. — E vázon egy finoman csipkézett koszoru látható, a mely közvetlenül a számlap alatt van, az ebből kiinduló két arany-sodrony az óra alján gombban végződik. A számlap fedele újabb haladásról tanuskodik. Ez ugyanis hegyi kristályból való, maga az óra a 16-ik század második feléből származik.

A harmadik képen látható órákon a fantasztikus elem még nagyobb tulsulyban van. Az első béka alakú órát ábrázol, a mely bizonyos időközönként megmozdul és kuruttyol, tehát inkább számítható az automaták, mint az órák közé.

A finom zománcozott tiszta aranyból való, a béka hátán, oldalán és lábain igazi gyöngyök láthatók, a miből kitűnik, hogy elég drága multság lehetett. A mellette levő óra lilium vagy kereszt alakú,ilyent szoktak viselni a 16. és 17-ik században a kolostorok fejedelm-asszonyai s az apáczafejnők. A tokja hegyi kristály, melyet aranyozott rézsodrony tart egybe. Hegyi kristályból van a harmadik órának is ugy tokja, mint 2 oldala, maga az óra alakja Venus-kagylóhoz hasonlít. A 4-ik ábrán levő óra alakja az érmekére emlékeztet, ez az eddigiektől eltérően ezüstből van. A fedélzeten a vadászó Dianát látjuk, a hátlapon pedig Junó képe tűnik szembe. Ez is a 17-dik századból származik.

Különös fajtájú órák a 17-dik és 18-dik századból való órák.

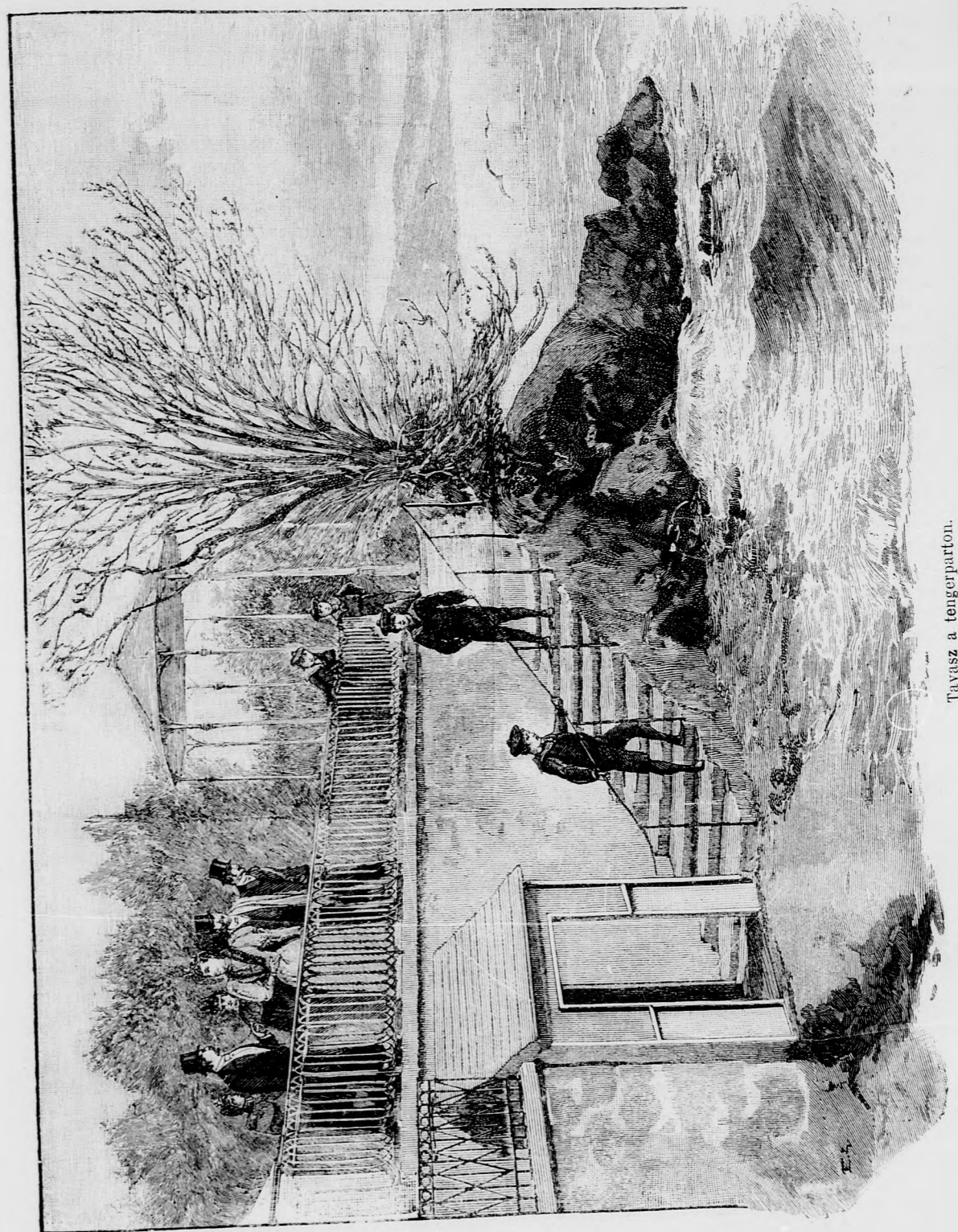
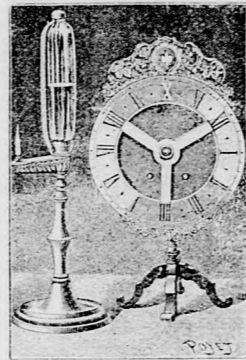
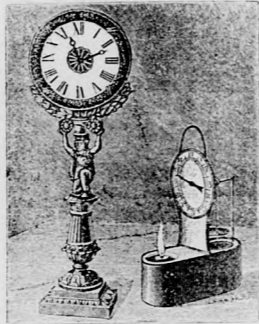
Negyedik ábránk két ilyen órát mutat be. A baloldali óra számlapját hátulról lehet meg-

világítani, míg a jobb-oldalinal ez elülről történik.

Sokkal érdekesebb és nagyobb feltűnést keltett az az óraszerkezet, a mely laterna magicával áll összeköttetésben. A mécs felső részén van az óraszerkezet, az ezen látható számlapnak a szekrényke belsejében egy másik számlap felel meg, melynek mutatói ép úgy mozognak, mint a hozzá egészen hasonló felső. Éjjel megvilágítjuk a számlapot, a fénysugarak segítségével, a melyeknek erejét a szépen látható reflektor csak növeli, a csővel ellátott lencsén keresztül a falra vetítjük az óra számlapját jelentékeny nagyítással.

Ötödik ábránk két egymástól teljesen különböző éjjeli órát tüntet fel. A baloldali szerkezet bizonyos tekintetben az ókori klepsidákra (vizórákra) emlékeztet. A különbség az, hogy itt nem vizet használunk, hanem olajat égetünk. A cső alakú olajtartó mellső részén alkalmazott kemény papírszeleken láthatók az órák. Az olaj állása, magassága jelzi az időt, hogy e készülék nem volt a legpontosabb, azt mondani is felesleges. A másik szerkezetnél az a feltűnő, hogy a számlap mozog, ennek mutatói tejüvegből készültek. A számlap mögött, körülbelül azon a tájon, a hol közönséges óráknál a tizenkettő szokott lenni fényforrást használunk, a mely megvilágítja az egyes számokat, a mint azok a számlap forgása következtében eléje érnek. Ez ügyesen összeállított szerkezetnek volt egy baja. Ha nem éppen akkor nézték, a midőn a szám a fény forrás előtt volt, egy teljes órán át kellett várakozni, míg ismét láthatóvá lett egy másik szám, vagyis az óraszerkezet nem mutatta a perczeket, hanem csak a teljes órát.

Körülbelül ez a szerkezete annak az órának is, mely utolsó ábránkon látható. Ez órán két: egy nappali és egy éjjeli számlap van; az utóbbit lámpa világítja meg. A felső számlap mögötti üveglap közepén kis fekete emberkét pillantunk meg, a ki botot tart kinyuj-

Tavaszi a tengerparton.

tott kezében. Az üveg korong az óragépezet segélyével mozgásba jövén, az emberke kinyújtott kezével, a melynek állása teljesen megfelelt az alsó (számlap) mutató járásának, állandóan jelezte az időt.

Mint manap, ugy régebben is kedves ajándéktárgyul szolgáltak az órák., 18-ik században sok helyen a fejedelmek, uralkodók leányai menyasszonyi ajándécul nagyobb mennyiségű órát kaptak. Így pl. Mária Theresia Antoinette menyasszonyi ajándékában egyebek között 13 óra fordul elő, a melyeknek értéke 13,838 lírára tehető. Ez 1745-ben volt. Két évvel később, a midőn a dauphine Maria Josepha szász hercegnőt vette nőül, ez utóbbi nász ajándécul 21 órát kapott, a melyek 18,664 lírát képviselnek.

Mária Antoinette ausztriai főhercegnő nászajándékai között már harminczkét órára akadunk.

Hogy mennyibe kerültek ez órák, nem tudhatni, de szinte biztosra vehetjük, hogy szép összeget képviselhetek, hisz a fiatal királynő Mária Antoinette igen szerette a gyémántot, igazi gyönygyökkel kirakott drága csecsebecskéket. A királynő jobbára az udvaroncok közt osztotta el az órákat. A legdrágább óra melyet halandó valaha hordott, bizonyára Artois grófnőé volt. Ezt tudvalevőleg 42,692 lírára becsülték, a mely összegnek tulnyomó része természetesen a gyöngy, illetőleg gyémánt diszitményre esett.

b. m.

A barátság hatalma.

— Elbeszélés az iskolai életből. —

— Oszkár, kérlek hallgas meg! Egyedüli kötelességem ugyan, hogy téged lelkiismeretesen tanítsalak, de én ezzel nem elégszem meg. Tanítalak ugyan így is és így kezdem rajta, hogy már karácsonyra ha csak lehet mindent kijavítsunk. Hü tanítód, tanuló társad leszek, de kérve kérlek, ajándékozz meg te is bizalmaddal, légy nekem nemcsak tanítványom, hanem hűséges, jó barátom is! Óh hallgass rám!

Oszkár fülig pirulva hallgatá végig e szavakat. Neki kellett volna bocsánatot kérnie s ime Pista nemes szíve önként bocsát meg.

Ez már sok, ezt nem tudja visszautasítani. Vége minden dacznak, álbüszkeségnek, szíve hatalmasan ver, keble dagad, meg van hódítva teljesen, kiragadva a rossz öléből egész valójában. Örömköny csillog szemében, honnan más-kor kárörvendő, gúnyos mosoly villogott, ölelő karokkal veti magát Pista keblére s rebegi örömtől elfuló hangon:

— Bocsáss meg . . . bocsáss meg . . . én . . . igaz . . . jó barátom.

— Drága Oszkárom . . .

S a két barát lázasan ölelé egymást.

— Mi indított téged arra, kedves, jó Pistám, hogy fölöttem, ki mindig bántottalak, örködjél? — kérdé Oszkár, a mint kissé magához tért az örömtől.

— Ne kérdézd azt Oszkárom, csak szomorítana.

— Nem, nem! Óh mondd meg, mondd meg!

Lásd nem vagyok a régi. Ha szomorít is, legalább okulok belőle.

— Hát legyen! Az iskolai év elején véletlenül tanuja voltam az édes anyád és a közted folyt elválasztási jelenetnek. Láttam anyád sűrűn omló könnyeit s ez engem nagyon, de nagyon meghatott. Sejtettem, mi sors vár rád, ismertelek az elemi iskolai életből, tehát elhatároztam, hogy figyelemmel kísérem minden lépésedet.

— Édes jó anyám! Szegény jó anyám! . . . Kedves Pistám! — Most már egészen a tied vagyok, — zokogá Oszkár Pista keblére borulva.

Pista barátunk mégis elérte hát célját, noha a körülmények szerencsés közbejárásával.

Oszkár lassanként gyökeresen megváltozott. A hajdani makacs, önhitt, veszekedő fiu engedelmessé, szerénnyé, csendes természetűvé vált. Néha-néha ki-ki törtek ugyan rajta régi rossz tulajdonságai, de rövid időn egészen leküzdé azokat igaz akarat, önmegtartóztatás által.

Szorgalmasan hozzáálltak Pistával a tanulás hoz is. Meg is látszott ez Oszkár minden feletén. Tanárjai meg is dicsérték, a mi csak felébresztette s táplálta eddig alvó önértetét.

Megfeszített szorgalommal tanult Oszkár a karácsony előtti pár héten, a Pista segítségével, gyámolítása mellett.

Látták ezt tanárai is és nagyon sajnálva jelentették ki, hogy a karácsonyi értesítő teljes kijavítására már az idő nagyon rövid.

Négy tárgyból ki tudta javítani Oszkár rossz feleleteit, kettőből azonban megbukott.

Erezte, hálás szívvvel érezte, hogy ez eredmény is Csapó Pistának köszönheti.

Fájt neki, hogy nem mehet haza, egy-két könnyet ejtett is e miatt, de csakhamar legyőzte érzékenykedését s belátta, hogy rosszaságáért bűnhődik.

Megtérő, bocsánatkérő levél kíséretében küldte haza bizonyítványát. Megigérte, hogy tanulni fog s husvétra jó bizonyítványt fog haza vinni. Megírta Csapó Pistával való egész viszonyát is kérve szülei bocsánatát rossz tetteiért. Végül kérte apját, engedje meg, hogy együtt lakhasson Csapó Pistával.

Atyja ezt készséggel megengedte. Együtt lakott, tanult azóta a két fiu.

A karácsonyi szünidő sem röpött el csak úgy hiába. Pista nagy szorgalommal pótolgatta ki Oszkár az elmulasztott dolgokat, úgy hogy a második időszak elején rá sem lehetett volna ismerni a régi Oszkárra.

Kitartó munkásságban mihamar elröppentek a második időszak napjai is, úgy hogy egyszerre csak azon vevé észre magát Oszkár, hogy itt van a husvét vakáció. Mily édesded érzések dagaszták most keblét! Atyja levelét is megkapta, hogy három nap múlva érte jön s haza viszi őt is, Pistát is.

Örömtől ujjongva adá ezt tudára Pistának Eljött az értesítő kiosztásának napja.

Mi változtatott meg téged ennyire kis fiam? — kérdé az osztályfőnök ur, — midőn átadta Oszkárnak a bizonyítványt, mely egy elégséges kivételével tiszta jóból állott.

— A mi vagyok, Tanár ur kérem, azt Csapó Pistának köszönhetem.

— Derék fiuk vagytok mindketten! — Te Csapó Pista, igyekezzél megtartani mostani

tiszta jeles osztályzatodat, te pedig Görömbey, törekedjél nemes versenyben elérni a kis Csapót!

Oszkár apja csakugyan eljött a két jó barátért. Megható volt a találkozás az apa és fia között. Hát még otthon? Az édes anya ölelő karjai között, kis öcsese mellett várt az igazi, megérdemelt boldogság Oszkárra!

Kijutott az örömből Pistának is. Szegény szülei nem is tudtak arról, hogy a jó földes ur haza hozza az ő fiokat is. Várva várták, lesték a postán a husvét értesítővel terhelt levelet, s ime egyszer csak betoppan a legkedvesebb husvét ajándécul maga a Pista gyerek.

Édes boldogság terjesztette ki védő szárnyait a kised, szerény hajlék felé is!

Pista és Oszkár most is együtt tanulnak, mindketten a gymn. V-ik osztályba járnak s most már Oszkár is olyan jeles tanuló mint Pista.

Elválhatatlan barátság köteléke fűzi őket most is egybe. Az egész iskolában ugy ismeretesek, mint a hű igaz barátság minta képei, el is nevezték egyiket Orestesnek, másikat Pyladesnek.

Egyszer megkérdeztem tőlök az elnevezés okát és ekkor hallottam Pistától ezt a történetet, megerősítve mindenben Oszkár által.

— Nem is fog a mi barátságunk elenyészni soha! — kiáltá lelkesülten Oszkár, — tiszta a mi barátságunk minden salaktól.

— Nagy nehezen értettem meg Pistát, de most jó lélekkel mondhatom, hogy soha még legkisebb összezőrdülésünk sem volt s hogy engem az igaz barátság nemesítő hatalma tett azzá, a mi vagyok.

(Vége.)

Kán Béla.

Fizikai kísérletek.

Kockázatom, hogy egyik-másik jókedvű olvasóm fölkiált:

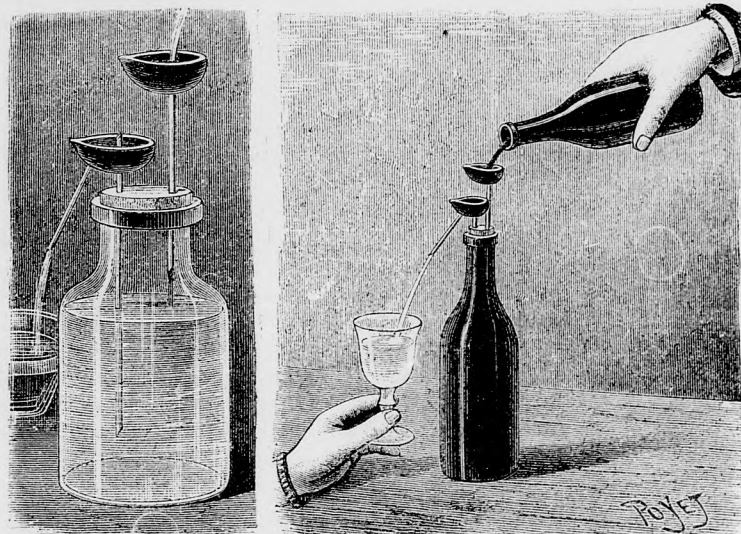
— Bort vízzé változtatni? nem nagy mesterség. Megfordítva többet érne

Ez a produkezió azonban éppen csak ugy érdekes és csak ugy lehetséges, hogy mindenkinek szeme láttára bort töltünk és mégis víz esorog a pohárba.

Először tiszta vízzel próbáljuk ki az igen egyszerű szerkezetet, melyet rajzunkon a baloldali kisebb ábra igen világosan mutat be.

Veszünk egy öblös száju üveget, háromnegyed résznyire megtöltjük vízzel és szorosan bedugaszoljuk, a dugó szélét viaszszal le is tapasztva, hogy a levegő se ki se be ne hatolhasson. A dugóba két lyukacsát furunk s ezekbe két vastag szalmaszálat dugunk, a lyukakat aztán a szalmaszálok körül szintén légmentesen betapasztván. Az egyik szalmaszál mélyen lenyulik az üvegnek majdnem a fenekéig, ellenben a másiknak csak a vége ér be és nem érinti a vizet. Mindkét szalmacsövecs-

kének a hegyibe aprócska medenczét illesztünk, a mire egy-egy dióhéj is jó. Az egyik dióhéjba, mely a felső szalmaszálla van szánva, középen lyukacsát furunk, s ebbe illesztjük a szalmacsövecskét úgy, hogy a dióhéjba öntött folyadék a szalmacsövecskén át lefusson az üvegbe. Az alacsonyabbra helyezett dióhéjba két lyukacsát furunk s a közepén furta úgy huzzuk bele a szalmaszálat, hogy a vége kissé kimeredjen. A másik lyukacska oldalvást lesz és ebbe külön csövecskét dugunk. Ez lesz a csap, mely a folyadékot kivezeti az alája tett pohárba.

Vizzé vált bor.

E magában véve is érdekes kísérlettel végeztetjük azt a tréfát, hogy bort töltünk az egyik csöbe és viz jön ki a másikon.

E végből sötét színű üveget veszünk, hogy a beavatatlan néző ne lássa, mi történik az üvegben.

Az üveget háromnegyed résznyire vízzel töltjük meg és általában egészen úgy állítjuk össze az egész szerkezetet, mint ahogy fentebb elő van adva. A különbség ott kezdődik, hogy mikor a bűvös üvegcsét produkáljuk, bort töltünk a felső dióhéjba. A nézők megkóstolhatják előzetesen, hogy csakugyan bor. És ha megkóstolják aztán, hogy a másik csövecskén

Ha ekkép pontosan elkészítettük az üveget és most vizet töltünk a felső dióhéjba, ez a viz lefut az üvegbe s itt természetesen a viz magasabbra fog emelkedni. Am de ezzel a viz fölött levő levegő összenyomul s mert a dugót légmentesen elzártuk, a levegő el nem illanhat. — A sűrített levegő bizonyos magasságon fölül nem eresztí a vizet, mivel pedig még folyvást jön be viz, tehát a sűrített levegő ugyanannyit, a mennyi bejön a felső csövön, kiszorít a másik csövecskén át. Ekkép az üveg valóságos Danaidák hordaja, melyet megtölteni lehetetlen.

mi csorog ki, úgy találják, hogy biz az tiszta viz.

A szalma csövecskén lassan lecsepegő bor ugyanis könnyebb lévén mint a viz, az üvegben a felszinen marad. De a tért csak úgy elfoglalja, mint a viz, a sűrű levegő nyomása tehát bekövetkezik és a nyomás az üveg aljából a vizet szorítja be a másik csövecskébe és ezen át a szabadba.

Ha az üvegből már jócskán kifolyt a viz, abba kell hagynunk a produkeziót. Mert a viz elfogytával természetesen az üvegbe töltött borra kerülne a sor, hogy kiesorogjon.

Tom-Tit.

Önképző-köri kabinetalakok.

— A Tanulók Lapja számára. —

Dunaháti S. Lászlóról már megírtam, hogy ő a mi önképző-körünk legjobb szavalója. Mivel a t. szerkesztő ur arra kért fel, hogy készítsék a legjobb szavalóról olyan felvételeket, a melyek őt egy költemény elszavalásában tüntetik fel, bátor vagyok a kívánt rajzokat felhasználás végett rendelkezésére bocsátani azon reményben, hogy azokból kedves lapunk olvasói talán valamit tanulhatnak és saját számukra értékesíthetnek. Megfigyeltem Dunaháti S. Lászlót, mikor a «Tetemre hívás» című balladáját szavalta s a jellemzetes pózokat válogattam össze. A balladát lassan, csengő, elbeszélő hangon kezdi, majd mikor e részhez ér:

S a parancsnak meg van a hatása. Megkezdődik a tetemre hívás, mindenki eljön a kit az apai szív bánata gyanusit legelőször is.

«Sorra belépdél a sok dalia . . .»

A kiknek fáj, hogy barátjukat megölve kell látni s nem a csatamezőn, hősiesen meghalva. Mindenki eljön, az édes anya, a kinek fájdalma megmérhetetlen, a már messziről siró testvér, jó a nép, mind, mind, aki a faluban van.

Végre elő kell jönni a halott titkos arájának, a szép Kund Abigélnek is. Abigél a hívásra nem vonakodik megjelenni:

«Hosszu hegyes tör ifju szívében . . .»

Arca átváltozik, jobb kezével a föld felé mutat, mintha a földön heverő Bárczi Benőt látná, baljával a fejéhez kap s szeméi mereven tekintenek egy pontra.

Tovább mondja a történetet, lassan, mintegy vontatva. Bárczi Benő már atyjának kastélyában van, letéve a hős palotán, vérben a hogy volt, megmosatlanul. Az atya kiadja a parancsot nyugodtan, csak akkor kiáltva fel élesen, mikor figyelmezteti a várnépet:

«Jő, — szeme villan s tapad a törre . . .»

Kezét odateszi a megölt ifju sebére — és a sebből pirosan buzog a vér. Ő a gyilkos! Bárczi sötéten kérdőre vonja a leányt, a ki elmondja egykedvűen, de már megbomlott agygyal, hogy a hős fiut nem ő ölte ugyan meg, de a tört ő adta neki, mikor játszva unszolta igen-re, mert ha nem, megöli magát. Ő enyelegve nyujtotta a gyilkos eszközt, s ime az beváltotta játszai szavát.

Mindezt oly rémes nyugalommal beszéli el, hogy senki sem meri őt továbbra is kérdőre vonni, s Abigél el is megy, aztán lefut a nyílt

«Jaj, ki parancsom élve szegi . . .»

utca során, s játszani, dalolni, se szégyenli, hogy:

«Egyszer volt egy leány,
Ki úgy játszott a legénynyel,
Mint macska szokott az egérrel!»

Azt hiszem, elég jellemzetesen adja elő Dunaháti e remek költeményt, melyet igyekeztem ő róla megörökíteni. Ha használni tudok vele tanuló társaimnak, munkámnak ez lesz a leg-szebb jutalma.

Meg kell jegyezmem, hogy Dunaháti szavata és alakítása sohasem extravagáns, mindaz, a mit mond, ott van a homlokán, előcsillog a szeméből. Minden mozdulata beszél. A kezei sohasem merevek, a testtartás és a gesztusok sohasem szögletesek, a hang pedig mindig az igazi hang: nem susogó, nem lármás, nem elfojtott, de nem is kiabáló.

Sem akkor, mikor a heves jellemzés közben előre vagy hátralép, sem akkor, ha a test előrehajol vagy kiegyenesedik, nincs benne túlzás.

✶ Akár az első kép mozdulatait nézzük, akár a negyedikét, melyek mindegyikén a heves meglepetés, a megütődés van ábrázolva, sosem találunk sem a testtartásban, sem a kézmozdulatokban ferdeséget sem az arczjátékon természetellenességet.

Minő szép a harmadik képen látható motívum kifejezése! Nincs ebben az ábrázolásban semmi különös, a szavató egész lény maga a megtestesült nyugalom. Egyszerű az állás s a kinyújtott jobb kéz egészen természetes mozdulatával maga is sokat fejez ki.

Legtöbb erő az ötödik képen látható. Az a mit ez a jelenet kifejez, maga is a leghatásosabb az egész darabban.

Minő más az arcz is, megmozdulnak az izmok, a szem tévelyegve tekint, a nézés merev, mintha csak a szegény Kund Abigél dalolná szomorú dalát.

Ezért neveztem Dunaháti S. Lászlót a legjobb szavalónak s ezért készítettem ő róla magáról külön ezt az öt felvételt is.

(Vége.)

Rimay László.

Jóvalmi pályázat.

A «Tanulók Lapja» szerkesztősége a következő pályakérdéseket tüzi ki feldolgozásra:

1. Bármely tárgy értekezés. Jutalma 1 arany.
2. Elbeszélés, melynek tárgya lehetőleg az iskolai életből van véve. Jutalma 10 korona.
3. Bármely nyelvből fordított elbeszélés. Jutalma 6 korona.
4. Bármely tárgy költemény. Jutalma 1 arany.
5. Tollrajz, mely tárgyánál, feldolgozásánál s nagyságánál fogva a «Tanulók Lapja»-ban közölhető. Jutalma 6 korona.

A kitűzött kérdések közül mindenikre pályázhatnak a «Tanulók Lapja» előfizetői.

A pályamunkák tisztán, a lapnak csak egyik felén írva, jellegével s a szerző nevét és a pályázatra való jogosultságát igazoló czimszalagot rejtő jelígyés évél-kével május 31-ig a «Tanulók Lapja» szerkesztőségébe bérmentve küldendők.

A beküldött pályamunkákat vissza nem adjuk, azokat, a melyek a jutalomra méltó dolgozatokon kívül közölhetők, a «Tanulók Lapja»-ban közölni fogjuk.

Azon önképző-köröknek, melyek a «Tanulók Lapja»-nak előfizetői, tagjai az önképző-kör elnöke által aláírt igazolvány beküldése mellett szintén részt vehetnek a pályázaton.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Csiszár József. —

1. Számtani kérdés.

Valaki 20 személy között kioszt 20 frtot. Egynehány kap $\frac{1}{2}$ frtot, a többi kap $\frac{1}{3}$ frtot. Hány kapott $\frac{1}{2}$ frtot és hány kapott $\frac{1}{3}$ frtot? (Tóth Gyula)

2. Földrajzi kérdés.

Melyik hegyes vidék az, a mely Iránnak az é-nyugati részén fekszik? Lakói az árja médek voltak, kik Kyaxares alatt Assziriától elszakadva önálló királyságot alkottak, melyek Astyages utolsó királyuk legyőzése után Kyros a perzsa birodalomhoz csatolt. Később Szíriához és Parthiához került. (Csiszár J.)

3. Történelmi kérdés.

Ki volt az a királyi házból származó skót főúr, ki egy ízben Skócia regense volt? Mikor volt ez? Kinek

volt a fia? Ki emelte görői méltóságra? Ki ölte meg, miért és mikor? (Kún Béla.)

4. Természetrizai kérdés.

Melyik, az a varju nagyságu madár, melynek szine egészen fekete, fején szép piros folttal? Fenyvesekben tartózkodik, gyümölcsessel, boggyóval és férgekkel táplálkozik? Melyik osztályba, családba s rendbe tartozik? (Kún Béla)

5. Fizikai kérdés.

Ki volt az a német physikus, a ki 1848-ban rakta le az első tengeralatti villamos táviró huzalt? 1849-ig elkészítette a földalatti távirót Berlintől, Majna-Frankfurtig és Aachenig. Az elektrotechnikát és a távirászatot számos felfedezéssel gyarapította. (Csiszár J.)

6. Képtalány.

(Csiszár Józseftől.)

A 9. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése: Számtani kérdés: Az a négyjegyű szám 9873. Földrajzi kérdés: Az indogermán nyelvek legnyugatibb ága a kelta nyelv. Történelmi kérdés: Cadondal George a vendéi lázadás leveretése után Angliába menekült s itt Artois gróf tábornagnak nevezte ki. 1803-ban Pichegru tábornokkal Párisba ment, hogy Bonaparte Napoleont, az akkori első konzult megölje, de elfogatván, társaival együtt 1804. június 15-én kivégeztetett. Természetrizai kérdés: A szent ibisz. Az egyiptomiak szentnek tartották. Képtalány: Szép csillag a haza szeretet, gyönyörűsége ragyog.

Helyesen megfejtették: Hodács Ágost, Wechsler József, Pless György, Berkovics Miklós, Brüll Imre, Czibulya Gyula, Kvapil Jenő, Havas Nándor, Bánfi József, Bergl István és György, Tóth Sándor, Riesz Elemér, Perkács Sándor, Bartha Lajos, Diener Elemér, Horvatovics Iván, Lindauer Ferencz, Fülöp Lajos, Trammer Samu, Hanzely László, Blasko Lajos, Kulcsár Kálmán, Kaltenecker Károly, Kukuberger Henrik, Fábián Miklós, Kovács János, Kohn Béla, Stacha Gusztáv, Vad Lajos, Györkö Sándor, Kirchner Gyula, Grüner Rezső, Perhács Sándor, Weigl Izidor, Schnauer Ferencz, Perl Jenő, Weigl G., Kirsli Jenő, Littvay Béla.

A kitűzött jutalmat Fülöp Lajos tanuló nyerte el Székesfehérváron, a ki ismét, szintén nem közölte lakás címét.

VEGYESEK.

Bekötési táblák. Előfizetőink közül sokan valósággal megostromoltak a bekötési táblákért. A szerkesztőség engedve a mindenfelől érkező felszólításnak, elhatározta, hogy a mult évfolyamhoz bekötési táblákat készített. Egy tábla ára postai szétküldéssel 65 kr. lesz. A megrendelők a pénzt a Tanulók Lapja szerkesztőségébe küldjék. Aláírás után is megrendelhetők a táblák, de a pénzt az annak idején közlendő felszólításra be kell küldeni. Jelentkezéseket márcz. 15-ig fogadunk el, mert mielőtt a táblákat megrendeljük, tisztában kell lennünk a megrendelt példányok számával. A megrendelési határidő után 8—10 nap mulva mindenki megkapja a maga bekötési tábláját.

A magyar ruha. Az egri kath. főgymnasium ifjusága mozgalmat indított meg, hogy a diákok a magyar kucsmát márczius 15-étől kezdve rendesen viseljék. — A megindított mozgalom sok pártolóra talált, s így, ha csak kucsmával is, mit a szűk anyagi viszonyok okoznak, de az egri diákság is, a millenium alkalmával tüntetni fog az elhagyott magyar divat mellett. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy az egyetemi hallgatók ama felhívása, hogy a magyar viseletet visszahonosítsuk, lelkes visszhangra talált az egész országban; azt a viseletet, dícső őseink egyszerű, de nemes viseletét szerezze meg mindenki, s hogy ezt nagyobb pénzáldozat nélkül tehesse, egy hazafias szabócéz, özv. Péntek Mihályné és társa, kik több tanintézet részére a magyar diszruhákat készítik, felhívást tesz közé, melyben megszívlelendő szavakkal oly olcsón ajánlja a finom és szép magyar viseletű öltönyöket, hogy azt a legszerényebb sorsu is megszerezheti. Egy atilla, nadrág, mellény, egy pár csizma és kalap 25. frtba kerül. A megbízható céget mely Bpsten VIII. József körut 64. sz. a. van, szívesen ajánljuk.

Illusztrációk. A Tanulók Lapja utóbbi számaiban sűrűn jelentek meg illusztrációk, melyek élénk érdeklődésre és tetszésre találtak olvasóink előtt. A «Leányvár», az «Önképzőköri kabinet-alakok» illusztrátora Hermann Nándor budapesti ref. főgymnasium 8. oszt. tanuló, a ki szép tehetséggel és nemes ambícióval foglalkozik a rajzolásal. Jelenleg egy, az iskolai életből merített hosszabb elbeszélés illusztrálásán dolgozik, mely elbeszélést április hóban fogunk közölni. — A jó példa nem maradt hatás nélkül. Egy másik tehetséges tanuló ifju a «Miamis király» cz. elbeszélésünk illusztrálására kért tőlünk engedélyt. A következő részek nála vannak s ha a képek sike-

rülni fognak, azon kellemes helyzetbe leszünk, hogy a jövő negyedétől fogva már képekkel közzölhetjük a valóban érdekesítő elbeszélést.

Gyászír. A szent Benedekrendiek soproni főgymnasiuma VIII. osztályának legszorgalmasabb tanulója Izsó Béla halt meg e hó 7-én, rövid 3 napi szenvedés után, vese bajban. A holttestet a vagyonos szülők Alsó-Lendván, a családi sírboltban tették örök nyugalomra. Nyugodjék békében! — Egy derék szorgalmas ifju húnyt el márcz 8-án. Budapesten. **Csiky Gyula**, dr. Csiky Kálmán a műgyetemi tanár fia, a ki csak a mult isk. évben végezte jeles sikerrel középiskolai tanulmányait, s szorgalomra, komolyságra és igyekezetre nézve példányképe volt tanuló társainak. A kedves szerény ifju I. é. orvostanhallgató volt s a halál 3 napi betegség után tépte ki őt szerető szülői karjaiból, életének 19-ik évében. — Fáj lehullani látni a virágot, mely ha nem is volt a mienk, de bennünket is gyönyörködtetett, de mi ez a fájdalom a kertész veszteségéhez képest, ki legszébb virágait egy reggel lehulva látja? Őszinte részvétünk kíséri sirjába a kedves ifjat s a szemünkben felcsillanó köny legyen bizonyossága azon őszinte érzelmeknek, melyekkel a mélyen sujtott szülők bánatában osztozunk, mert kedves fiuk valóban: csillag volt, feltűnt, kialudt.

A székesfejérvári főgimnázium önképzőköreinek pályatételai a következők: A renaissance hatása a magyar költészetre. Irodalomtörténeti értekezés. Orestes és Hamlet. Entetikai párhuzam. Mily eszmék mozgatták a magyar államot ezer éves költészetén át. Ft. dr. Szalay Hubert e tételt tűzte ki: Jellem és valóság; Madarász E. tanár ur. Az állati és növényi élet közötti különbséget, fő tekintettel a táplálkozásra. Mészáros Amand a legjobb eszhetikai értekezésre tűzött ki jutalmat. A világrendszer keletkezése. Versenyszavalsára szintén két díj van kiírva. E tetteket 6 tagból álló testület bírálja dr. Horváth Gyriil vezető tanár ur elnökle alatt.

Tanulók alapítványa. Jakabs Ottokár hámosi vasgyáros a kassai áll. főrealiskola tanulói részére haláláig 5 évenként fizetendő 200 frtos alapítványt tett. Az idei 200 frtot már elküldte dr. Gerevics Gusztáv igazgatónak azon kikötéssel, hogy e 200 frtból tíz tanulóknak milleniumi utiköltségre segítség adassék.

Szerkesztői telefon.

Friedmann R. Pécs. A lap reklamálásra a szerkesztőség nem reflektál. Forduljon a kiadóhivatalhoz, ott most már mindent pontosan elintézik. Rejtvényeit adjuk Csizsár J. urnak. Gáthy Bpest. Ajánlatát nem

értjük, mikor azt írja, hogy «megfelelő szellemi erővel fognék szolgálni.» Tényeket kérünk. **Sch. A.** Győr. Kérdéseire im ez a válaszuk: 1. Nem igaz. 2. A pályaválasztásra nem folyhatunk be, mert nem ismerjük sem egyéniségét, sem képességeit. **Livius.** Igaza van; az új szedő azt nem tudta, így került bele. **M. N.** Hogy Miska miért izzad tél közepén? Hát mert a nyomdában, hol 200 ember dolgozik, meleg van, aztán meg annyi fejtörés megizzaszítja. Hát maga nem izzad, mikor a tanár a neve körül czirkál, aztán nem tudván egy szót sem a leczkéből, drukkol, hogy ki ne hívják. **Makay M.** Olyan magyar munkát nem ismerünk. **Weigl.** A czimzallagot mellékelni kell. **G. Gy.** Nem közölhető, mert nem közérdeki dolog. **Sylvester I.** A v. i. jelesei egyelőre elmaradnak, hogy a lap közleményei változatosak legyenek. 2. A feladatok 4—5 számonként. 3. Igen. 4. A Lónyai utcában. 5. Talán husvét után; most van illusztrálás alatt. **K. Dezső** Losoncz. Anyaghalmaz miatt kimaradt. **R. Eiemér** Losoncz. Kérdéseire csak a kiadóhivatal adhatna felvilágosítást. **Cajus.** Kiadtuk megbírálni. A példányokat annak idején a kiadóhivataltól kérje. **S. B. Rozsnyó.** Mindenesetre jó lesz elolvasni mind a két tanulmányt, ezenkívül a következő munkákat: Szana: Csokonai életrajza, Sárvány Pál: Cs. életrajza Kisz. Társ. Évlappai VI. 1869. Csokonai Albumot. **S. Ernő.** Bpest. A beküldött cikket, a mint a lap tartalmával harmoniába hozhatjuk, azonnal közöljük. **L. Béla.** Debreczen. A nevét egy papírra írja, azt beleteszi egy borítékba, a borítékra ráírja pl. «Soha többé» ugyanezt a jellegét ráírja a dolgozatára — s kész a jellegés levél. **H. A.** A rejtvényeket kiadtuk bírálásra. **Tudósítóinknak.** A tudósítások közül csak azok közölhetők a legközelebbi számban, a melyeket kedden délig megkapunk. A szerdától érkező közlemények már a következő számba maradnak. Ezért figyelmeztetjük azokat, a kik sürgős közleményeket küldenek, szombaton, vasárnap, legkésőbb hétfőn adják postára. **Hirsch J.** Czepléd. A beküldött képrejtvények oly kezdettelgesek, hogy azok még nem közölhetők. **Grüner R.** Privigye. A szerzőt nem ismerjük. **Györkö S.** Pécs. Kapható 2 frtért: **Sztacha G.** Losoncz. Tévedés volt. Hivatkozzék ránk s kérje 2 frtért. Ha a számok megvannak, megkaphatja. **K. K.** Pécs. Kérdésével forduljon a mathesis tanárához. Terünk nem enged, hogy a fölvetett obiection vitatkozzunk. A tudósítás kiszorult, azért kérjük, hogy idejében küldje be ezentul. **Dániel J.** Gyöngye. **Cs. J.** Bpest. Az egyik verset itt közöljük: — «Dal a bizonyítványról»

Az iskola oly komor
Tanulók komolyak,
A kapu még mogorvább
Búsán néz az ablak.

Mi lehet most vajjon?
Nagy dolog van itt ám;
Mert biz ma jó
Juj, a bizonyítvány.

Nézik otthon a szülők
Hangzik: Jaj be hitvány,
Te haszontalan fráter —
Ez a bizonyítvány.

Pista, ez a vers se jó ám. **B. L. Brassó.** Hat gymnasialis osztály kell. Tandíj 60 frt. Ellátás nincs, tandíjmentesség csak kiválóan jó tanuló szegény fiúnak. **Granitz G.** Be kell. **Leopold L.** Baja. Levél meg. **Singer G.** Nem közölhető. **G. G.** Szombathely. Ha hely lesz, szívesen. **2551.** előfizető: Közelebbi cím nem kell. Küldje a képviselőházba. — Több kérdésre jövő számban.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:	SZERKESZTŐSÉG:
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-utca 31.
Fél évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Negyed évre	1 frt.		Budapest, VI., Teréz-körút 23. sz.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.	HIRDETÉSEK felvételnek es jutányosan számíttanak

E ö t v ö s s i r j a .

(*) Van a fővárosnak egy középiskolája, a melynek felsőbb osztályu tanulói évenként május hóban kiszoktak rándulni Eresibe, a hol Eötvös Józsefnek, a nagy hazafinak, államférfiúnak és költőnek sirjánál lerójjak a kegyelet és hálaérzet adóját.

Azt fejtegetni, hogy szükséges-e az ifjuságnak elzarándokolni nagyjaink sirjához, azt hiszem teljesen fölösleges.

Nincs magyar tanuló ifju, a ki ne ismerné a «Mégfagyott gyermek» s a «Bucusu» költőjének nevét, a ki ne tudná, hogy ki volt Eötvös József báró, s kinek nem dobogna föl a szíve e név hallatára.

De talán annál kevesebben vannak, a kik sirjánál felkeresték volna azt a férfiut, a ki «végrendelelet»-ben arra kérte nemzetét, hogy ejtsenek egy könyvet barátjuk fölött, a ki «dalt érdemelt, mert költő volt s könyvet, mert szeretett.»

Kevesen tudják talán, hogy Eötvös sirja Budapesttől nem messze, egy hajón és vasuton másfél óra alatt megközelíthető helyen, Eresi községben van. A hegytetőről már messzről hirdeti egy égbe nyúló obelisz, hogy a nemzet egy nagy költője alussza ott örök álmát, a Duna habjainak csendes zajlása mellett oly helyen, melyet maga a természet is igazán egy költő sirjának alkotott. A hegytetőn van a sírbolt, előtte hőmpölyög a Duna, vele szemben a Csepel-sziget számtalan apró falujával s oda látszanak a távol ködéből a budai hegyek. Csupa természeti szépség mindenütt, a hova csak a szem tekint.

Ide hivlak titeket, fővárosi tanulóifjuság! A

szép május hónap az ezredév ünnepélyességeivel lesz lefoglalva, akkor nem mehetsz oda, de szakíts magadnak egy napot a husvétü szünidőből.

Ápril hetedikén, husvétü tanü kedden a főváros összes ifjuságából összeverődött csapat vonuljon Eresibe Eötvös sirjához. Az indulás ápril 7-én a központi pályaudvarból történik, érkezés Eresibe fél 10 órakor; a megérkezés után kivonulás Eötvös sirjához, hol a Hymnus eléneklése után egy tanuló Szász Károly «Eötvös emlékezete» címü költeményét szavalja, ezután egy tanuló emlékeszédet mond Eötvös felett s az összes jelenlevők a «Szózatot» éneklük.

Délben ebéd a községben, ebéd után labdajáték, fél 7-kor visszaindulás, este 8 órakor megérkezés Budapestre. — Ime a kirándulás programja.

A kiránduláson minden budapesti középiskolai (gymnasiumi, reál, polgári, kereskedelmi iskolai) tanuló részt vehet, a ki utiköltség, ebéd s oszonna költségekre tartozik legalább egy forintot magával hozni.

Hogy az utazásra és ellátásra vonatkozó intézkedéseket megtehessek, a jelentkezéseket f. hó 31-ig egy levelezőlapon a Tanulók Lapja szerkesztőségéhez kell intézni. A kirándulást maga a szerkesztő vezeti, a ki az ünnepélyen szintén részt vesz.

A «Tanulók Lapja» előfizetői jól teszik, ha ezen eszmét mennél szélesebb körben terjesztik s a kirándulásra minél több társukat fel-szólítják. Legyen a kegyelet megnyilatkozása méltó a nagy férfiúhoz, a kinek sirjához a tanulóifjuság elzarándokol.